

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra LÆRDOMS LYSTGAARD ELLER ADSKILLIGE DISCURSER FØRSTE PART

Citation: Falster, Christian: "Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor", i Falster, Christian: *Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor*, udg. af JØRGEN OLRİK , 1919-20, s. 30. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster01-shoot-idm140591135749376/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor

faa det at vide og støvne Parterne i Forhør, ja appellere Sagen til Kongen selv. Loven byder: »Ingen er pligtig til at betale hvis han i Dobbel taber og der skyldig bliver^{b)}«. Den unge Mand løses fra sit Løfte, Fæderne-Arven gengives sin Tryghed, den doblende Røver^{c)} betages sit Raab. Dette Tab kom tilfældigvis paa Tale i en Kreds af lærde Mænd, af hvilke nogle skøde Skylden paa Tærningsspillet, denne Menneskeheds fordærveligste Kunst, andre paa Mandens Skarnagtighed og Libertinage^{d)}. En vilde sige dem begge fri for Skyld og lægge Lykken det hele til Last; hvoraf der opstod Disput om Tærningsspillet Art og Natur. Hver fremsatte sine Grunde. En, som var kyndig udi Astrologien, tvivlede ej om at Aarsagerne til Lykke i Spil maatte ligge i Stjærnerne. En anden paa- stod, at GUDs Forsyn, hvilket tager Vare paa det mindste saa vel som det største, var Herre og Mester derover. En tredje mente, at denne Sag slet ikke regeredes af nogen Magt men skete ved et Slumpe-Træf. En fjerde samtykte i Vossii^{e)} Mening, at der er en Gejst til Stede, som styrer Tærningkastet og ved en liden Bevægelse, imedens der kastes, kan fuldkomme, at Kastet gøres heldigt eller uheldigt; hvisangaende han beraabte sig paa Augustini Ord^{f)}: *Nok er ået, at intet af hvad der sker, sker uden foruågaende Aarsag. Thi vi kunne ikke sige, at de saakaldte tilfældige Aarsager, hvoraf ogsaa Tilfældet eller Lykken har sit Navn, ikke ere til, men ikkun at de ere ubekendte; og vi tilskrive dem enten den sande GUDs eller visse Gejsters Villie^{g)}.* Jeg tøvede længe

og gav mig ud for Scepticum^{h)} og neutral, for at jeg ej ved at sige imod skulde synes enten at forarge eller at ville være klogere end de andre. Omsider, da Vennerne trængte ind paa mig, vendte jeg mig til Astrologen og sagde: »Jeg kan ikke se, hvad Ret dine Stjærner have til at raade over Tærningen; thi hvis Spillernes Lykke hang af disses Villie og Føreise, mener jeg at deraf vilde flyde, at deres Love, som du jo troer gives i Fødselsstunden, maatte udvirke, at Mennesket altid enten vinder eller taber; medmindre du maaske holder Stjærnerne for at være begavede med Liv, Forstand og Villie, saa at de kunne vise den ene mere Bevaagendhed end den anden; hvad adskillige af de Gamle troede, ogsaa indenfor den christne Kirke.« — Dernæst saae jeg paa Theologen og sagde: »Dog kan jeg ej heller lade mig bevæge til at bifalde din Gætning; thi jeg holder for, at det ikke er GUDs Forsyns Værk at tage Vare paa Spillebrættet og derved staa en svigagtig Lykke-Jæger bi eller snyde en umyndig Nar for hans Midler. Ja, jeg troer, at denne Bestilling er plat uværdig for det guddommelige Forsyns Majestæt, endskønt jeg ogsaa troer, at slige kortvillige Sinds-Letelser, som ikke overtræde Ærbarhedens Love, ej mishage GUD mere end Drengens uskyldige Forlystelser mishage Faderen, naar han glæder sig ved at

paa Kæphest ride, samt ueffen effen legeⁱ⁾.

Dernæst vilde jeg have givet mig i Kast med ham, der ligesom den gemene Mand havde skudt al